KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 1218/2010

2010 m. gruodžio 14 d.

dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikrų rūšių specializacijos susitarimams

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama 1971 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2821/71 dėl Sutarties 85 straipsnio 3 dalies taikymo kai kurioms susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų rūšims ([1]),

paskelbusi šio reglamento projektą,

pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu,

kadangi:

(1) Reglamentas (EEB) Nr. 2821/71 įgalioja Komisiją taikyti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (*) 101 straipsnio 3 dalį nustatant tam tikrų rūšių susitarimus, sprendimus ir suderintus veiksmus, kurie patenka į Sutarties 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, kurių objektas yra specializacija, įskaitant susitarimus, būtinus jai pasiekti.

(2) 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 2658/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo specializacijos susitarimų grupėms ([2]) apibrėžiamos specializacijos susitarimų grupės, kurias Komisija laikė paprastai atitinkančiomis Sutarties 101 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas. Atsižvelgiant į bendrą teigiamą patirtį, įgytą taikant tą reglamentą, kuris nustoja galioti 2010 m. gruodžio 31 d., ir į vėlesnę patirtį, įgytą po jo priėmimo, tikslinga priimti naują bendrosios išimties reglamentą.

(3) Šis reglamentas turėtų atitikti du reikalavimus – užtikrinti veiksmingą konkurencijos apsaugą, o įmonėms – pakankamą teisinį saugumą. Siekiant šių tikslų, turėtų būti atsižvelgiama į poreikį kiek įmanoma supaprastinti administracinę priežiūrą ir teisinę bazę. Iki tam tikro įtakos rinkoje lygmens apskritai galima daryti prielaidą, kad, taikant Sutarties 101 straipsnio 3 dalį, teigiamas specializacijos susitarimų poveikis nusvers neigiamą poveikį konkurencijai.

(4) Kad būtų galima reglamentu nustatyti Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymą, nėra būtina apibrėžti tuos susitarimus, kurie gali patekti į 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Individualiai vertinant susitarimus pagal Sutarties 101 straipsnio 1 dalį, turi būti atsižvelgta į keletą veiksnių, o ypač į atitinkamos rinkos struktūrą.

(5) Galimybė taikyti šiuo reglamentu nustatytą išimtį turėtų būti numatyta tik tiems susitarimams, kurie pakankamai pagrįstai gali būti laikomi atitinkančiais Sutarties 101 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas.

(6) Labiausiai tikėtina, kad susitarimais dėl gamybos specializacijos tobulinama prekių gamyba ar platinimas, jei šalys turi papildomų įgūdžių, turto ir veiklos, nes jos gali sutelkti pastangas tam tikrų produktų gamybai ir taip vykdyti efektyvesnę veiklą bei tiekti pigesnius produktus. Tas pats pasakytina apie specializacijos susitarimus, susijusius su paslaugų rengimu. Galima tikėtis, kad, esant veiksmingai konkurencijai, vartotojai gaus nemažą dalį iš to atsirandančios naudos.

(7) Tokie pranašumai gali atsirasti dėl susitarimų, pagal kuriuos viena šalis visiškai arba iš dalies nustoja gaminti tam tikrus produktus arba rengti tam tikras paslaugas kitos šalies naudai („vienašalė specializacija“), dėl susitarimų, pagal kuriuos kiekviena šalis visiškai arba dalinai nustoja gaminti tam tikrus produktus arba rengti tam tikras paslaugas kitos šalies naudai („abipusė specializacija“) ir dėl susitarimų, pagal kuriuos šalys imasi bendrai

([1]) OL L 285, 1971 12 29, p. 46.
([2]) OL L 304, 2000 12 5, p. 3.
(*) Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 81 straipsnis tapo Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 101 straipsniu. Abu straipsniai iš esmės tapatūs. Prireikus šiame reglamente daromos nuorodos į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnį turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EB sutarties 81 straipsnį. SESV taip pat padaryta terminijos pakeitimų, pavyzdžiui, terminas „Bendrija“ pakeistas terminu „Sąjunga“, o terminas „bendroji rinka“ – terminu „vidaus rinka“. Šiose gairėse vartojama SESV terminija.

gaminti tam tikrus produktus arba rengti tam tikras paslaugas („bendra gamyba“). Šiame reglamente vienašalės specializacijos ir abipusės specializacijos sąvokos reiškia, kad šalys neprivalo mažinti pajėgumų, nes joms pakanka sumažinti gamybos apimtį. Tačiau remiantis bendros gamybos sąvoka, iš šalių nereikalaujama mažinti savo atskiros gamybos veiklos, jei ji nepatenka į numatomo bendros gamybos susitarimo taikymo sritį.

(8) Atsižvelgiant į vienašalės ir abipusės specializacijos susitarimų pobūdį, laikoma, kad šalys veiklą vykdo toje pačioje produkto rinkoje. Nebūtina, kad šalys veiktų toje pačioje geografinėje rinkoje. Todėl šis reglamentas turėtų būti taikomas tik vienašalės ir abipusės specializacijos susitarimų šalims, kai jos veikia toje pačioje produkto rinkoje. Bendros gamybos susitarimus gali sudaryti šalys, jau veikiančios toje pačioje produkto rinkoje, ir šalys, norinčios patekti į produkto rinką sudarius susitarimą. Todėl bendros gamybos susitarimai turėtų patekti į šio reglamento taikymo sritį, neatsižvelgiant į tai, ar šalys jau veikia toje pačioje produkto rinkoje.

(9) Siekiant užtikrinti, kad nauda iš specializacijos būtų gaunama nė vienai šaliai visiškai nepaliekant mažėjančios produkcijos rinkos, vienašalės ir abipusės specializacijos susitarimai į šio reglamento taikymo sritį turėtų patekti tik tais atvejais, kai jie numato tiekimo, pirkimo ar bendro platinimo įsipareigojimus. Tiekimo ir pirkimo įsipareigojimai gali, bet nebūtinai turi būti išimtinio pobūdžio.

(10) Galima daryti prielaidą, kad tais atvejais, kai šalims tenkanti atitinkamos produkto, kuris yra specializacijos susitarimo objektas, rinkos dalis neviršija tam tikro dydžio, specializacijos susitarimai apskritai padės didinti ekonominę naudą masto ekonomijos ar apimties, arba geresnių gamybos technologijų forma, kartu leisdami ir vartotojams gauti pakankamą iš to atsirandančios naudos dalį. Tačiau kai pagal specializacijos susitarimą gaminami produktai yra tarpiniai produktai, kuriuos viena ar daugiau šalių visiškai arba iš dalies naudoja kaip žaliavą gamindama tam tikrus vartojimo grandies produktus, kuriuos vėliau parduoda rinkoje, šiuo reglamentu nustatyta išimtis taip pat turėtų būti taikoma su sąlyga, kad šalių užimama šios vartojimo grandies atitinkamos rinkos dalis neviršija tam tikro dydžio. Tokiu atveju vien vertinant šalių rinkos dalį tarpinio produkto lygmeniu būtų neatsižvelgiama į galimą pavojų, kad būtų ribojamos galimybės ar didinamos žaliavų kainos konkurentams, veikiantiems vartojimo grandies produktų lygmeniu. Vis dėlto negalima daryti bendros prielaidos, kad specializacijos susitarimai patenka į Sutarties 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį arba netenkina Sutarties 101 straipsnio 3 dalies sąlygų, kai viršijama šiame reglamente nustatyta rinkos dalies riba arba netenkinamos kitos šio reglamento sąlygos. Tokiais atvejais pagal Sutarties 101 straipsnį turi būti atliekamas individualus specializacijos susitarimo vertinimas.

(11) Šiuo reglamentu neturėtų būti suteikta išimtis susitarimams, kuriuose numatyti apribojimai, kurie nėra būtini teigiamam poveikiui, atsirandančiam dėl specializacijos susitarimo, pasiekti. Iš esmės susitarimams, kuriuose nustatyti tam tikri griežti konkurenciniai suvaržymai, susiję su kainų tretiesiems asmenims nustatymu, gamybos ar pardavimo apimties apribojimu ir rinkų arba klientų dalijimusi, neturėtų būti taikoma šiuo reglamentu nustatyta išimtis, nepaisant šalims tenkančios rinkos dalies.

(12) Šiuo reglamentu numatytas rinkos dalies ribojimas, išimčių nesuteikimas tam tikriems susitarimams ir sąlygos paprastai užtikrina, kad susitarimais, kuriems taikoma bendroji išimtis, nesudaromos sąlygos juose dalyvaujančioms šalims panaikinti konkurencijos didelėje atitinkamų produktų ar paslaugų rinkos dalyje.

(13) Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo ([1]) 29 straipsnio 1 dalį Komisija gali panaikinti teisę naudotis šio reglamento teikiama išimtimi, jei ji konkrečiu atveju nustato, kad susitarimas, kuriam taikoma šiame reglamente nustatyta išimtis, vis tiek turi poveikį, nesuderinamą su Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi.

(14) Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 2 dalimi valstybės narės konkurencijos institucija gali atšaukti šiuo reglamentu nustatytą išimtį visoje tos valstybės narės teritorijoje ar jos dalyje, jei konkrečiu atveju susitarimas, kuriam taikoma šiame reglamente nustatyta išimtis, vis tiek daro poveikį, kuris nesuderinamas su Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi, tos valstybės narės teritorijoje ar jos dalyje, ir jeigu tokia teritorija turi visus atskiros geografinės rinkos požymius.

(15) Šiuo reglamentu nustatyta išimtis gali būti atšaukta pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnį, jeigu, pavyzdžiui, atitinkama rinka yra labai koncentruota, o konkurencija labai silpna, visų pirma dėl kitų rinkos dalyvių užimamos individualios rinkos pozicijos arba kitų rinkos dalyvių tarpusavio ryšių, atsiradusių dėl paralelių specializacijos susitarimų.

([1]) OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

(16) Siekiant palengvinti specializacijos susitarimų, kurie gali turėti poveikio dalyvaujančių šalių struktūrai, sudarymą, šio reglamento galiojimo laikas turėtų būti 12 metų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šio reglamento sąvokų apibrėžtys:

a) „specializacijos susitarimas“ – vienašalės specializacijos susitarimas, abipusės specializacijos susitarimas arba bendros gamybos susitarimas;

b) „vienašalės specializacijos susitarimas“ – dviejų šalių, kurios veikia toje pačioje produkto rinkoje, sudarytas susitarimas, pagal kurį viena šalis sutinka visiškai arba iš dalies nutraukti tam tikrų produktų gamybą arba atsisakyti tuos produktus gaminti ir juos pirkti iš tos kitos šalies, kuri sutinka tuos produktus gaminti ir tiekti;

c) „abipusės specializacijos susitarimas“ – dviejų ar daugiau šalių, veikiančių toje pačioje produktų rinkoje, sudarytas susitarimas, pagal kurį dvi ar daugiau šalių tarpusavyje susitaria visiškai arba iš dalies nustoti arba atsisakyti gaminti tam tikrus, bet skirtingus produktus ir šiuos produktus pirkti iš kitų šalių, kurios sutinka juos gaminti ir tiekti;

d) „bendros gamybos susitarimas“ – susitarimas, pagal kurį dvi arba daugiau šalių susitaria tam tikrus produktus gaminti bendrai;

e) „susitarimas“ – tai susitarimas, įmonių susivienijimo sprendimas arba suderintas veiksmas;

f) „produktas“ – prekė arba paslauga, įskaitant tarpines prekes arba paslaugas bei galutines prekes arba paslaugas, išskyrus platinimo ir nuomos paslaugas;

g) „gamyba“ – prekių gamyba arba paslaugų rengimas, įskaitant gamybą pagal subrangos sutartį;

h) „paslaugų rengimas“ – veikla prieš teikiant paslaugas klientams;

i) „atitinkama produkto rinka“ – atitinkama produkto ir geografinė rinka, kuriai priklauso specializacijos produktai, o tais atvejais, kai specializacijos produktai yra tarpiniai produktai, kuriuos viena ar daugiau šalių visiškai arba iš dalies naudoja tik vartotojų grandies produktams gaminti, atitinkama produkto ir geografinė rinka, kuriai priklauso vartotojų grandies produktai;

j) „specializacijos produktas“ – produktas, gaminamas pagal specializacijos susitarimą;

k) „vartotojų grandies produktas“ – produktas, kuriam pagaminti ar sukurti viena ar daugiau šalių kaip išteklius naudoja specializacijos produktą ir kuriuos tos šalys parduoda rinkoje;

l) „konkuruojanti įmonė“ – faktinis arba potencialus konkurentas;

m) „faktinis konkurentas“ – įmonė, kuri veikia toje pačioje atitinkamoje rinkoje;

n) „potencialus konkurentas“ – įmonė, kuri, jei nėra specializacijos susitarimo, reaguodama į nedidelį, bet ilgalaikį santykinių kainų padidėjimą, per ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį realiai, o ne vien teoriškai imtųsi reikalingų papildomų investicijų ar patirtų kitų veiklos perorientavimo išlaidų, kad patektų į atitinkamą rinką;

o) „išimtinio tiekimo įsipareigojimas“ – tai įsipareigojimas tiekti specializacijos produktą ne bet kuriai kitai konkuruojančiai įmonei, o tik susitarimo šaliai;

p) „išimtinio pirkimo įsipareigojimas“ – tai įsipareigojimas pirkti specializacijos produktą tik iš susitarimo šalies;

q) „bendrai“ platinimas atliekamas, kai šalys:

i) produktus platina per bendrą grupę, organizaciją arba įmonę, arba

ii) paskiria trečiąją asmenį išimtiniu arba neišimtiniu platintoju, jeigu tas trečiasis asmuo nėra konkuruojanti įmonė;

r) „platinimas“ – platinimas, įskaitant prekių pardavimą ir paslaugų teikimą.

2. Šiame reglamente sąvokos „įmonė“ ir „šalis“ apima ir atitinkamas su jais susijusias įmones.

„Susijusios įmonės“ – tai:

a) įmonės, kuriose specializacijos susitarimo šalis tiesiogiai ar netiesiogiai:

i) turi daugiau kaip pusės balsų teisę;

ii) gali skirti daugiau nei pusę stebėtojų tarybos, valdybos ar įmonei teisiškai atstovaujančių organų narių arba

iii) turi teisę tvarkyti įmonės reikalus;

b) įmonės, kurios tiesiogiai arba netiesiogiai specializacijos susitarimo šalies atžvilgiu turi a punkte išvardytas teises ar įgaliojimus;

c) įmonės, kuriose b punkte nurodytos įmonės tiesiogiai arba netiesiogiai turi a punkte išvardytas teises ar įgaliojimus;

d) įmonės, kuriose specializacijos susitarimo šalis kartu su viena ar daugiau a, b arba c punkte nurodytų įmonių arba kuriose dvi ar daugiau pastarųjų įmonių kartu turi a punkte išvardytas teises ar įgaliojimus;

e) įmonės, kuriose a punkte išvardytas teises arba įgaliojimus kartu turi:

i) specializacijos susitarimo šalys arba a–d punktuose minimos su jomis susijusios atitinkamos įmonės arba

ii) viena ar daugiau specializacijos susitarimo šalių arba viena ar daugiau a–d punktuose nurodytų su jomis susijusių įmonių ir vienas ar daugiau trečiųjų asmenų.

2 straipsnis

Išimtis

1. Remiantis Sutarties 101 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgiant į šio reglamento nuostatas skelbiama, kad Sutarties 101 straipsnio 1 dalis netaikoma specializacijos susitarimams.

Ši išimtis taikoma tik tada, jeigu tokiuose susitarimuose yra konkurencijos apribojimų, kurie patenka į Sutarties 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta išimtis taikoma specializacijos susitarimams, kuriuose yra nuostatų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių perleidimu ar licencijų suteikimu vienai ar daugiau šalių, jei tos nuostatos nėra pirminis tokių susitarimų objektas, bet yra tiesiogiai susijusios su jų įgyvendinimu ir tam būtinos.

3. 1 dalyje numatyta išimtis taikoma specializacijos susitarimams, kai:

a) šalys prisiima išimtinio pirkimo arba išimtinio tiekimo įsipareigojimą; arba

b) specializacijos produktus šalys parduoda ne savarankiškai, o bendrai platina.

3 straipsnis

Rinkos dalies riba

2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma su sąlyga, kad šalių bendra rinkos dalis neviršija 20 % bet kurios atitinkamos rinkos.

4 straipsnis

Sunkūs apribojimai

2 straipsnyje numatyta išimtis netaikoma specializacijos susitarimams, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai, atskirai ar kartu su kitais nuo šalių priklausančiais veiksniais siekiama bet kurio iš šių tikslų:

a) nustatyti kainas produktus parduodant tretiesiems asmenims, išskyrus kainų tiesioginiams klientams pagal bendro platinimo susitarimą nustatymą;

b) riboti gamybos ar pardavimo mastą, išskyrus:

i) nuostatas dėl sutarto produktų kiekio pagal vienašalės ar abipusės specializacijos susitarimus arba dėl bendros gamybinės įmonės pajėgumo ir produkcijos apimties nustatymo pagal bendros gamybos susitarimą;

ii) pardavimo tikslų nustatymą pagal bendro platinimo susitarimą; arba

c) pasiskirstyti rinkas ar klientus.

5 straipsnis

Rinkos dalies ribos taikymas

Taikant 3 straipsnyje nustatytą rinkos dalies ribą, laikomasi šių taisyklių:

a) rinkos dalis apskaičiuojama remiantis pardavimų rinkoje verte; jei nėra duomenų apie pardavimų rinkoje vertę, šalių rinkos daliai nustatyti gali būti naudojami apytikriai duomenys, grindžiami kita patikima rinkos informacija, įskaitant pardavimo apimtį;

b) rinkos dalis apskaičiuojama remiantis paskutinių kalendorinių metų duomenimis;

c) 1 straipsnio 2 dalies antros pastraipos e punkte minimų įmonių turima rinkos dalis padalinama lygiomis dalimis kiekvienai įmonei, disponuojančiai tos pastraipos a punkte išvardytomis teisėmis ar galiomis;

d) jei 3 straipsnyje nurodyta rinkos dalis iš pradžių neviršija 20 %, bet vėliau padidėja, tačiau neviršija 25 %, 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma dar dvejus iš eilės einančius kalendorinius metus po tų metų, per kuriuos 20 % riba buvo pirmą kartą viršyta;

e) jei 3 straipsnyje nurodyta rinkos dalis iš pradžių neviršija 20 %, bet vėliau padidėja ir viršija 25 %, 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma vienerius kalendorinius metus, einančius po tų metų, per kuriuos 25 % riba buvo pirmą kartą viršyta;

f) d ir e punktai negali būti kartu taikomi taip, kad būtų viršytas dvejų kalendorinių metų laikotarpis.

6 straipsnis

Pereinamasis laikotarpis

Sutarties 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. netaikomas 2010 m. gruodžio 31 d. jau galiojantiems susitarimams, kurie neatitinka šiame reglamente numatytų išimties suteikimo sąlygų, bet atitinka išimties suteikimo sąlygas, numatytas Reglamentu (EB) Nr. 2658/2000.

7 straipsnis

Galiojimo laikotarpis

Šis reglamentas įsigalioja 2011 m. sausio 1 d.

Jis baigia galioti 2022 m. gruodžio 31 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2010 m. gruodžio 14 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO